

DARNIŲJŲ PIRKIMŲ NAUJIENLAIŠKIS

V I E Š Ū J Ū
P I R K I M Ū
T A R N Y B A

Siekdami skatinti informacijos apie darniuosius pirkimus sklaidą ir stiprinti bendradarbiavimą su rinkos dalyviais parengėme 10-ąjį darniųjų pirkimų naujienlaiškį. Visus naujienlaiškius galite rasti [čia](#).

Žalieji pirkimai

Socialiai atsakingi pirkimai

Inovatyvūs pirkimai

Primename apie žaliųjų pirkimų ir energetinio efektyvumo reglamentavimo pokyčius

Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – Tarnyba) primena, kad nuo 2026 m. gegužės 11 d. įsigaliojo svarbūs žaliųjų pirkimų ir energetinio efektyvumo reikalavimų pakeitimai:

☞ [Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo vykdant žaliuosius pirkimus tvarkos aprašo](#) (toliau – Tvarkos aprašas) 1 priedo **Produktų sąrašas** pasipildė naujomis produktų grupėmis, kurioms yra nustatyti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai:

- valymo priemonės;
- vidaus patalpų valymo paslaugos;
- atnaujinti (angl. *refurbished*) kompiuteriai;
- atnaujinti mobilieji telefonai;
- pastatų ir kelių paprastojo remonto darbai;
- laminatas ir parketas.

☞ **Maisto produktų** pirkimuose nustatyta pareiga užtikrinti, kad per kalendorinius metus ne mažiau kaip 30 proc. perkamų maisto produktų kiekio (kilogramais, litrais, vienetais) būtų ekologiški.

☞ Pasikeitė reikalavimai dėl energijos vartojimo efektyvumo – galima reikalauti vienos iš dviejų aukščiausių energijos vartojimo efektyvumo klasių.

Nuo 2026 m. gegužės 11 d. įsigaliojo ir [Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymo](#) pakeitimai, nustatantys energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus viešuosiuose pirkimuose, pirkimuose ir koncesijų suteikimo procedūrose tvarką (toliau – Energetikos ministro įsakymas). Po pakeitimų išplečiama teisės akto taikymo sritis – jis taikomas ne tik vykdant viešuosius pirkimus ar pirkimus, bet ir koncesijų suteikimo procedūras. Nustatyta, kad prekės (išskyrus padangas) turi atitikti vieną iš dviejų aukščiausių energijos vartojimo efektyvumo klasių, o padangos – aukščiausią degalų naudojimo efektyvumo klasę. Atnaujintas prekių, kurioms taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sąrašas.

☞ Daugiau informacijos naujienoje:

[Nuo 2026 m. gegužės 11 d. – svarbūs žaliųjų pirkimų ir energetinio efektyvumo reikalavimų pakeitimai.](#)

Netekus galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimui Nr. 621 „[Dėl Perkančiosioms organizacijoms taikomų energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų prekėms, paslaugoms ir pastatams](#)“, EVEF reikalavimai taikomi visoms perkančiosioms organizacijoms bei perkantiesiems subjektams, ne tik Lietuvos Respublikos centrinio valstybinio administravimo subjektams, taip pat ir koncesijas suteikiančioms institucijoms. **Mažos vertės pirkimams** Energetikos ministro įsakymo reikalavimai išlieka rekomendacinio pobūdžio.

Energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų taikymas

Remiantis Tarnybos parengtoje [Energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų taikymo pirkimuose 2025 m. rezultatų ataskaitoje](#) pateiktais duomenimis, 2025 m. vykdytų pirkimų, kai buvo perkamos prekės iš sąrašo, patvirtinto Energetikos ministro įsakymu ir taikyti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai (toliau – EVEF reikalavimai), vertė (36,8 mln. Eur) sudarė tik 0,4 proc. bendros 2025 m. vykdytų pirkimų vertės (8 806,1 mln. Eur) ir šiuos reikalavimus taikė tik 52 pirkimų vykdytojai. Atkreipiame dėmesį, kad dalis prekių, kurioms taikomi EVEF reikalavimai, yra tos pačios prekės, kurioms EVEF reikalavimai nustatyti ir Tvarkos apraše kaip minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai: biuro įranga ir buitinė technika; kompiuteriai ir planšetės; televizoriai ir monitoriai; elektros lempos; vandens šildytuvai; padangos.

Atkreipiame dėmesį, kad pildant pirkimo procedūrų ataskaitas (Atn-1 formą) svarbu teisingai pažymėti atsakymą į XI.2.4 klausimą nurodant ar buvo pirktą prekė, nurodyta Energetikos ministro įsakymu patvirtintame [Prekių, išskyrus kelių transporto priemonės, kurioms viešųjų pirkimų, perkančiųjų subjektų atliekamų pirkimų ir koncesijų suteikimo metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sąrašė](#) ir XI.2.4.1 pažymėti ar buvo taikyti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai.

Susipažinkite su Tarnybos naujai paskelbtu mokymų „**Nauji energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai viešuosiuose pirkimuose: ką svarbu žinoti?**“ [vaizdo įrašu](#) ir [skaidrėmis](#), kuriuose rasite ir informaciją apie pirkimo procedūrų ataskaitų pildymą.

Atnaujinti Žaliųjų pirkimų pranešimai ir DUK

Atsižvelgiant į pasikeitusį žaliųjų pirkimų ir energetinio efektyvumo teisinį reglamentavimą, atnaujinti pranešimai:

- [Rekomendacijos dėl minimalių aplinkos apsaugos kriterijų nustatymo pirkimo dokumentuose. Galimi atitiktį įrodantys dokumentai.](#)
- [Maisto produktų žalieji pirkimai. Aplinkos apsaugos kriterijų taikymas.](#)
- [Kelių projektavimo paslaugos ir jų statybos darbai. Minimalių aplinkos apsaugos kriterijų taikymas.](#)
- [Pastatų projektavimo paslaugos ir jų statybos darbai. Minimalių aplinkos apsaugos kriterijų taikymas.](#)
- [Rekomendacijos dėl prekių, kurioms taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai.](#)

Žaliųjų pirkimų skiltyje rasite šiuos naujus DUK:

1. [Ar įsigyjant M1 kategorijos automobilius privaloma pirkti tik elektromobilius?](#)
2. [Ar vykdant skelbiamą naudotos N2 kategorijos transporto priemonės \(savivarčio\) pirkimą privaloma taikyti minimalius aplinkos apsaugos kriterijus?](#)
3. [Ar žaliųjų pirkimų reikalavimai yra privalomi, kai pirkimų vykdytojas pirkimus vykdo vadovaudamasi VPJ 25 straipsnio 5 dalimi / PJ 37 straipsnio 4 dalimi, t. y. kai per metus sudaromų sutarčių vertė neviršija 30 000 Eur be PVM?](#)

Pasaulio banko mokymai – dirbtuvės

Gegužės 14–15 dienomis Kaune įvyko gyvi mokymai-dirbtuvės, kuriuos Pasaulio bankas ir organizacija „Open Contracting Partnership“ suorganizavo bendradarbiaudami su Taryba.

Renginio metu Pasaulio banko, Tarybos Darniųjų pirkimų skyriaus bei „Open Contracting Partnership“ atstovai kartu su pirkimų vykdytojais ir tiekėjais analizavo Pasaulio banko parengtus rekomendacijų projektus. Dviejų dienų programa buvo padalinta į dvi tikslines temas:

- gegužės 14 d. dėmesys skirtas gatvių apšvietimo žaliesiems pirkimams, jų reikalavimams bei praktikai;
- gegužės 15 d. gilintasi į aplinkos apsaugos reikalavimus ligoninės patalpynei.

Planuojama, kad šios rengiamos naujos rekomendacijos apims visą ciklą – nuo aiškių aplinkosaugos kriterijų nustatymo ir žaliavų kilmės iki galutinio perdirbimo bei poveikio sekimo realiuoju laiku. Tikimasi, kad būsimos rekomendacijos padės priimti sprendimus, kurie leis ne spėlioti, o realiai pamatuoti ir pasiekti pagrindinius tikslus – sumažinti ŠESD emisijas bei sutaupyti energiją. Taip siekiama, kad viešieji pirkimai kurtų apčiuopiamą naudą aplinkai. Ačiū mokymų lektoriams – Maria Arnal Canudo, Pasaulio banko atstovei ir Karoliui Granickui iš „Open Contracting Partnership“.

Didelis dėkui pirkimų vykdytojų ir tiekėjų atstovams, kad šias dvi dienas aktyviai dirbo kartu, siekdami geriausio visiems naudingo rezultato. Šis bendradarbiavimas įrodo, kad dideli pokyčiai prasideda nuo bendrų pastangų!

Žaliųjų pirkimų analizė

Taryba paskelbė 2025 m. vykdytų žaliųjų pirkimų [rezultatu ataskaita](#). 2025 m., palyginti su 2024 m., žaliųjų pirkimų vertės dalis padidėjo nuo 95,2 iki 98,2 proc., o žaliųjų pirkimų skaičiaus dalis - nuo 70,5 iki 80,0 proc. Nors žaliųjų pirkimų skaičius bei vertė augo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 1133 „[Dėl Žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo](#)“ nustatytas rodiklis (visi pirkimai, išskyrus tuos, kurie patenka į Nutarime arba VPĮ / PĮ nurodytas išimtis, privalo būti vykdomi kaip žalieji), nepasiektas. Mažos vertės pirkimai išlieka viena pagrindinių sričių, darančių įtaką bendram žaliųjų pirkimų rodikliui: maždaug kas penktas mažos vertės pirkimas pagal skaičių vis dar vykdomas kaip ne žalasis. Tam įtakos gali turėti keli veiksniai: i) žmogiškosios klaidos pildant metines viešųjų pirkimų ataskaitas, dėl kurių faktiškai vykdyti žalieji pirkimai statistikoje neatsispindi, ii) netinkamas teisės aktų nuostatų interpretavimas, kai susidūrus su situacija, kurioje konkretūs Tvarkos apraše nustatyti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai objektyviai nepritaikomi, laikoma, kad nėra pareigos vykdyti žaliąjį pirkimą, iii) praktinių žinių trūkumas nustatant ir taikant aplinkos apsaugos kriterijus.

Atsižvelgiant į tai, Taryba rekomenduoja pirkimų vykdytojams reguliariai peržiūrėti pirkimų planus ir iš anksto įvertinti, kokie aplinkos apsaugos kriterijai turėtų būti taikomi planuojamiems pirkimams, siekiant užtikrinti tinkamą žaliųjų pirkimų reikalavimų taikymą ir sumažinti riziką, kad aplinkos apsaugos kriterijai bus netaikomi ar netinkamai atspindėti ataskaitose; aktyviai naudotis Tarybos parengta [metodine medžiaga](#), skirta žaliųjų pirkimų įgyvendinimui, taip pat Aplinkos ministerijos parengtomis [rekomendacijomis](#); paskirti atsakingą asmenį už nuolatinę [švieslenteje](#) fiksuojamų rodiklių stebėseną, priemonių plano dėl atitinkamų rodiklių gerinimo rengimą, tikslinimą, vykdymo kontrolę, ataskaitų teikimą vadovybei ir nuoseklų veiklos stebėjimą bei rezultatų gerinimą.

Socialiai atsakingų pirkimų geroji praktika

Primename, kad Tarnyba yra parengusi įrankį - [Socialinių pirkimų stebėsenos ataskaita](#), kuriame galite įvairiais pjūviais išsifiltruoti vykdomų socialiai atsakingų pirkimų duomenis bei jo pagalba rasti gerųjų praktikų pavyzdžių. Dalinamės keliais gerosios praktikos pavyzdžiais iš **Kauno miesto savivaldybės administracijos** vykdytų pirkimų. Kauno m. savivaldybė darbų pirkimuose dažnai nustato **Sąžiningo darbo užmokesčio mokėjimo** socialinį kriterijų ir už jį skiria papildomus ekonominio naudingumo balus. Pvz., perkant [Kauno miesto gatvių važiuojamosios dalies horizontaliojo ženklinimo darbus](#) (sutarties Nr. [SR-303](#)), tiekėjas įsipareigojo visą sutarties galiojimo laikotarpį mokėti darbuotojams ne mažesnio dydžio nei nurodyta pasiūlyme darbo užmokesčio mėnesio medianą. Sutartyje nustatytos sankcijos už šių tiekėjo prisiimtų įsipareigojimų nesilaikymą. Sutartyje apibrėžta, kurių darbuotojų mediana skaičiuojama – tai perkančiosios organizacijos nurodytas užduotis faktiškai atliksiantys darbuotojai, įskaitant ir ūkio subjekty, kurių pajėgumais remiamasi, darbuotojus, tiesiogiai atliksiantys Kauno miesto gatvių važiuojamosios dalies horizontaliojo ženklinimo darbus (išskyrus tiekėjo administracijos darbuotojus, vadovus, kurie tiesiogiai neatlieka darbų).

Vykdam [Sporto inventoriaus dalinimosi stotelių nuomos ir priežiūros pirkimą](#) (sutarties Nr. [SR-401](#)), taikytas **Prieinamumo ir tinkamumo visiems naudotojams** socialinis kriterijus. Techninėje specifikacijoje nustatytas reikalavimas stoteles įrengti tokia aukštyje ir tokioje padėtyje, kad jos būtų pasiekiamos asmenims su negalia, judantiems neįgaliųjų vežimėliais, kad tokie asmenys galėtų pasiekti ir savarankiškai pasiimti sporto inventorių. Nustačius, kad tiekėjas nustatyto socialinio kriterijaus nesilaiko, taikoma 50 Eur dydžio bauda už kiekvieną stotelės netinkamo įrengimo atvejį, t. y., kai stotelė įrengta tokia aukštyje ir tokioje padėtyje, kad asmuo su negalia, judantis neįgaliųjų vežimėliu, negali jos pasiekti ir savarankiškai pasiimti sporto inventoriaus (išskyrus, kai sporto aikštynas dėl savo pobūdžio nėra pritaikytas asmenims su negalia).

Rezervuotų pirkimų 2025 m. ataskaita

 Tarnyba paskelbė [Rezervuotų pirkimų, atliktų vadovaujantis VPĮ 23 str. nuostatomis, 2025 m. rezultatu ataskaitą](#). Ataskaitoje nustatyta, kad VPĮ 23 str. 2 d. nustatyta prievolė ne mažiau kaip 2 procentus visų per kalendorinius metus atliktų supaprastintų pirkimų vertės pirkimų rezervuoti VPĮ 23 str. 1 d. nurodytiems tiekėjams ir šiemet nebuvo išpildyta. 2025 m. atliktų tokių pirkimų vertė (10,4 mln. Eur) sudarė **0,4 proc.** Primename, kad tik tiekėjai, turintys specialų statusą, nurodytą VPĮ 23 str. 1 d., gali dalyvauti rezervuotuose pirkimuose. Atlikta analizė parodė, kad viena pagrindinių priežasčių, lemiančių nepakankamą rezervuotų pirkimų vykdymą ir yra ribotas specialų statusą turinčių tiekėjų skaičius bei siaura jų veiklos sričių aprėptis rinkoje.

Siekiant didinti rezervuotų pirkimų skaičių, Tarnyba rekomenduoja pirkimų vykdytojams planuojant einamųjų metų pirkimus, įvertinti rinkos situaciją, potencialių tiekėjų skaičių bei pasirinkti tokius pirkimo objektus, kuriuose rezervuotų pirkimų vykdymas būtų racionaliausias.

Tarnyba dalyvavo DUOday dienoje

 2026 m. gegužės 27 d. Tarnyba atvėrė duris ypatingai viešniai. Dalyvavimas DUOday dienoje buvo abipusiai naudingas – viešnia dienos pabaigoje dalinosi, jog įgavo drąsos aktyviau ieškoti darbo, pasitikėjimo ir sakė, jog jau po šios vienos dienos jaučiasi kolektyvo dalimi. Tuo tarpu Tarnybos darbuotojai noriai įsitraukė į iniciatyvą, supažindino su Darniųjų pirkimų, Konsultavimo, Priežiūros, Teisės skyrių veiklomis, personalo funkcijomis.

DUOday iniciatyvos tikslai yra du: pirmą, pažinti žmones su negalia ir, antra - įdarbinti žmones su negalia. Dalyvavimas DUOday dienoje Tarnybai buvo svarbus ir dėl to, jog norėjosi praktikoje išbandyti [Socialiai atsakingų pirkimų gairėse](#) siūlomą socialinį kriterijų „**Lyčių lygybės ir nediskriminavimo kitais pagrindais principų įgyvendinimas**“. Plačiau apie Tarnybos dalyvavimą DUOday dienoje galite paskaityti [ČIA](#).

2026 m. II ketvirčio socialiai atsakingų pirkimų lyderiai

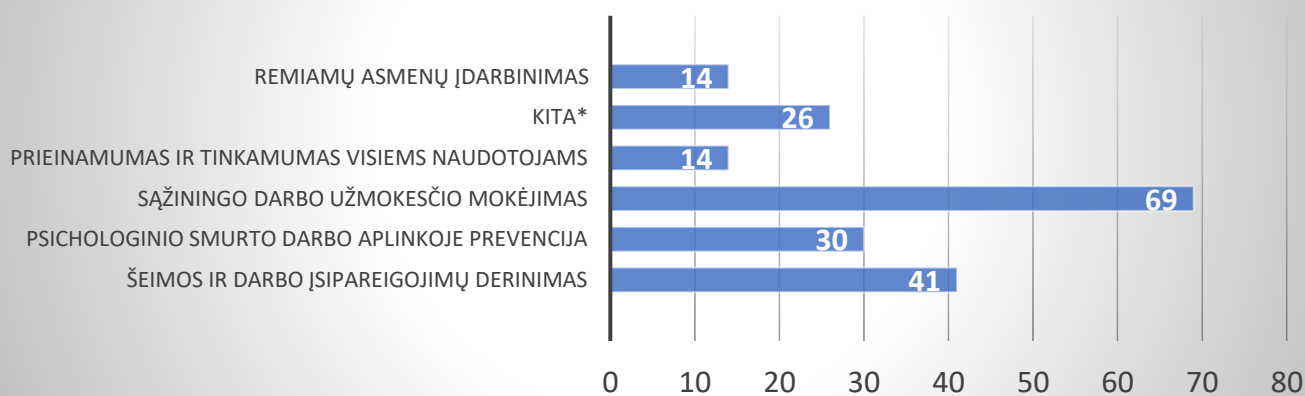
🏆 TOP 10 pirkimų vykdytojų pagal sudarytų sutarčių, įvykdžius socialinius pirkimus, vertes

Eil. Nr.	Pirkimų vykdytojo pavadinimas	Sutarčių, sudarytų įvykdžius socialinius pirkimus, vertė. Eur	Sutarčių, sudarytų įvykdžius socialinius pirkimus, vertė, proc.	Sutarčių, sudarytų įvykdžius socialinius pirkimus, skaičius
1	AB „VIA LIETUVA“	116 306 937,81	77,30	39
2	AB LITGRID	71 362 322,80	93,60	40
3	Kauno miesto savivaldybės administracija	57 778 653,42	36	43
4	Šiaulių miesto savivaldybės administracija	7 823 117,81	51,6	8
5	UAB „Ignitis grupės paslaugų centras“	6 539 797,77	23,24	8
6	UAB Kauno kogeneracinė jėgainė	5 563 500,00	21,52	4
7	Jonavos rajono savivaldybės administracija	4 258 064,69	58,40	8
8	Kupiškio rajono savivaldybės administracija	4 057 292,05	54	3
9	AB „Energijos skirstymo operatorius“	2 921 800,00	5,90	3
10	UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė	2 885 850,00	56,80	4

*Sąrašas sudarytas remiantis 2026-06-15 d. [Socialinių pirkimų stebėsenos ataskaitos](#) duomenimis.

🔍 Rodikliams skaičiuoti naudojami **pirkimų vykdytojų** Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos Sutarčių posistemėje pavišintų **raštu** sudarytų sutarčių, įvykdžius tarptautinius ir supaprastintus (įskaitant mažos vertės) pirkimus, duomenys. Į rodiklių skaičiavimus įtraukiami sudarytų visų tipų sutarčių duomenys: įprastų, preliminariųjų ir pagrindinių, sudarytų preliminariųjų sutarčių ar dinaminės pirkimų sistemos pagrindu.

TOP 10 pirkimų vykdytojų sutartyse taikyti socialiniai kriterijai (2026 m. II ketv.)

*Kita (Papildomas sveikatos draudimas – 6, Darbuotojų sveikatos ir saugos vadybos sistemos pagal standartą LST EN ISO 45001 arba lygiavertis reikalavimas – 19, Darbuotojų vykdoma savanorystės veikla – 1).

👉 Kaip atrenkame informaciją ir **kokios pastebimos dažniausiai daromos klaidos** galite rasti [Darniuju pirkimų naujienlaiškyje Nr. 5](#) (5 psl.) ir [Darniuju pirkimų naujienlaiškyje Nr. 9](#) (5 psl.).

Praktinis įrankis „Inovacijos kelias: nuo problemos iki galimo sprendimo“

Kviečiame pirkimų vykdytojus išbandyti įrankį ir pasinaudoti juo kaip pagalbine priemone, padedančia ankstyvajame etape geriau suprasti organizacijos problemą, įvertinti galimas jos priežastis ir apsvarstyti tinkamiausias sprendimo kryptis. Tik tinkamai įvertinus poreikį galima pagrįstai spręsti, ar organizacijai verta ieškoti inovatyvių sprendimų. Įrankį sudaro penki nuoseklūs žingsniai, kuriuos

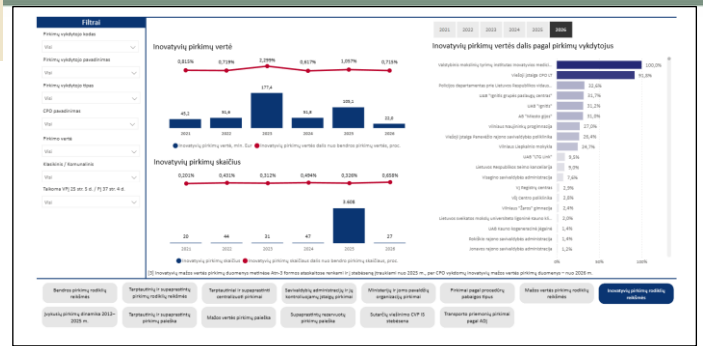

galima pildyti individualiai arba grupėje. Pildymo pradžioje nebūtina turėti atsakymų – įrankis padeda užduoti tinkamus klausimus ir žingsnis po žingsnio išgryninti organizacijos poreikį. **Susipažinti su praktiniu įrankiu ir jo naudojimo instrukcija galite [čia](#).**

Švieslentė papildyta nauju ataskaitos lapu „Inovatyvių pirkimų rodiklių reikšmės“

Tarnyba papildė [Pirkimų vykdytojų žemėlapyje](#) – [Švieslente](#) nauju ataskaitos lapu „Inovatyvių pirkimų rodiklių reikšmės“. Jame rodiklių reikšmės galima analizuoti įvairiais pjūviais: pagal pasirinktus pirkimų vykdytojus (kodą, pavadinimą), pirkimų vykdytojų tipus, pirkimų sektorių (klasikinis, komunalinis), CPO pavadinimą, pirkimų vertę bei požymį, ar pirkimų vykdytojams taikoma VPĮ 25 str. 5 d. / PĮ 37 str. 4 d. išimtis (iki 30 000 Eur per finansinius metus). Į skaičiavimus įtraukiami tarptautiniai, supaprastinti bei mažos vertės pirkimai (tiek viešinamos, tiek neviešinamos sutartys), kurie priskiriami ataskaitiniam laikotarpiui pagal sutarties sudarymo datą.

Kviečiame naudotis naujuoju ataskaitos lapu, kuris suteikia daugiau galimybių stebėti ir analizuoti inovatyvių pirkimų rezultatus bei jų pokyčius.

Taip pat Tarnyba atnaujino [Pirkimų vykdytojų švieslentės rodiklių apskaičiavimo metodiką](#), kurioje aprašyta [Švieslentės](#) rodiklių apskaičiavimo metodika, naudojami duomenų šaltiniai bei pasiektų rodiklių reikšmių įvertiniai.

Kokios kompetencijos reikalingos sėkmingam inovatyvių viešųjų pirkimų įgyvendinimui?

Sėkmingam inovatyvių viešųjų pirkimų įgyvendinimui svarbus ne tik teisinis reglamentavimas, bet ir pirkimų vykdytojų kompetencijos. Europos Komisijos iniciatyvos [„Procure Innovation EU“](#) mokymų programoje išskiriamos trys pagrindinės sritys:

- **Teisinės žinios** – gebėjimas pasirinkti tinkamas pirkimo procedūras ir rengti funkcinius reikalavimus, skatinančius inovacijas.
- **Techninis ir rinkos išmanymas** – rinkos analizė, technologijų vertinimas, rinkos konsultacijų organizavimas ir inovacijas kuriančių tiekėjų paieška.
- **Projektų valdymo gebėjimai** – procesų planavimas, rizikų valdymas ir skirtingų sričių specialistų darbo koordinavimas.

Inovatyvus pirkimas nėra vien pirkimų specialisto užduotis – jo sėkmei būtinas skirtingų organizacijos padalinių ir ekspertų bendradarbiavimas. Todėl svarbu nuolat stiprinti kompetencijas. [„Procure Innovation EU“](#) platforma suteikia galimybę nemokamai naudotis mokymų medžiaga, susipažinti su praktiniais pavyzdžiais, dalyvauti renginiuose ir keistis patirtimi su Europos viešųjų pirkimų specialistais. Tai puiki galimybė gilinti žinias ir perimti gerąją inovatyvių viešųjų pirkimų praktiką.